

JOHANNEKSEN EVANKELIUMI

Pekka Ervastian esitelmä 17.1.1926

Johanneksen evankeliumi on kai useimmille hartaille kristityille ollut kaikista rakkain evankeliumi. Sehän on kaikista suurenmoisin, muodoltaan kaikista kaunein ja lennokkain, kaikista syvällisin ja mystillisin. Toiset evankeliumit puhuvat Jeesuksesta ihmisenä, mutta neljäs evankeliumi on aina ollut useimmille kristityille kuin historiallinen todistus siitä, että Jeesus oli Jumala. Johanneksen evankeliumissa Jeesus Kristus ei esiinny ihmisenä, vaan hän esiintyy siinä aina Jumalan Poikana, Jumalan ihmeellisenä edustajana, lähettinä, joka heti alusta, syntymästään saakka on varustettu ihmeellisillä, jumalallisilla voimilla. Kertomushan melkein alkaa yhdestä hänen ihmetyöstään Kaanan häissä, ja koko evankeliumi keskittyy pääasiallisesti näihin ihmetöihin ja suurenmoisiin puheisiin opetuslapsille. Kaikkialla hän aina puhuu, niinkuin hän olisi Jumalan välitön puhetorvi; hän puhuu itsestään, kuinka hän oli olemassa ennen maailman alkua ja kuinka Hän on tullut Jumalan luota. Ei hän koskaan Johanneksen evankeliumissa esiinny samalla tavalla inhimillisenä olentona kuin toisissa evankeliumeissa, ei hän valita, ei kärsi tuskia Getsemanessa. Johanneksen evankeliumi on kuin esitys kaiken voittaneesta Kristuksesta. Sentähden ovat aina uskovaiset kristityt viitanneet siihen, aina toistaneet sen sanoja, kun he ovat tahtoneet historiallisilla todistuskappaleilla todistaa, että Jeesus oli Jumala.

Mehän tiedämme, että nykyaikana ihmiset sekä etsivät totuutta että odottavat Kristuksen toista tulemistä. Paljon on piirejä meidän aikanamme, joissa nimenomaan odotetaan, että Jeesus Kristus tulisi uudestaan maan päälle. Sentähden on minun mielestäni paikallaan ottaa huomion alaiseksi se evankeliumi, joka juuri esittää Kristusta jumalallisena olentona, tutkia ja kysyä, mistä tämä evankeliumi puhuu.

Mehän tiedämme raamatullisesta historian tutkimisesta, että oppineissa piireissä ollaan vakuuttettuja siitä, että Johanneksen evankeliumi ei ole mikään historiallinen evankeliumi. Sehän eroaa kokonaan niistä kolmesta muusta evankeliumista, joita sanotaan synoptisiksi ja jotka ovat jollain tavalla historiallisia. Ne evankeliumit puhuvat ihmisestä, Jeesus Natsarealaisesta, joka eli täällä maan päällä; ne kertovat Hänen toimistaan ja opetuksistaan, esittävät hänet inhimillisenä henkilönä, jolla on inhimillisiä piirteitä, jopa heikkouksiakin. Nämä synoptiset evankeliumit ovat ensimmäiseltä vuosisadalta, mutta Johanneksen evankeliumi on kirjoitettu myöhemmin, siitä ei ole tiedetty ennenkuin toisella vuosisadalla. Ja sen oma sisältö osoittaa, ettei sitä ole voitu kirjoittaa aikaisemmin eikä se saata olla Johannes evankelistan kirjoittama. Jos olisikin todistettu, että joku opetuslapsista on kirjoittanut muistiin jonkun ensimmäisistä evankeliumeista, niin on selvää, että Johanneksen evankeliumi on kirjoitettu myöhemmin, ja sen on kirjoittanut semmoinen, joka tunsi toiset evankeliumit. Ja hän ei ainoastaan tuntenut toisia evankeliumeja, vaan hän tunsi silloista aikaa, silloisia filosofisia ja uskonnollisia virtauksia. On selvää, että hän on tuntenut sekä kreikkalaisen että juutalaisen filosofian ja hän on tuntenut juutalaisen filosofin Philo Judeuksen, joka on hänelle kertonut mm. essealaisista. Johanneksen evankeliumin kirjoittaja on ollut toisella tavalla sivistynyt ja oppinut kuin noiden toisten evankeliumien kirjoittajat; kuitenkin eivät meidän aikamme oppineet tiedä, kuka sen on kirjoittanut. Johannes apostoli, joka oli Jakob vanhemman veli, oli epäilemättä kuollut, tullut tapetuksi Palestinassa, ja hän oli juutalaiskristitty, joten hän ei voinut olla sen kirjoittaja, sillä siinä näkyy aleksandrialaista vaikutusta. Ei myöskään toinen Johannes, presbyteri, joka on sekoitettu Johannes evankelistaan, ole sitä kirjoittanut. On ajateltu, että on ollut joku Johannes, joka on asunut ensin Patmos-saarella ja sitten muuttanut Efesukseen. Tässä Johanneksen evankeliumissa on muutamia pieniä erehdyksiä juutalaisten olojen suhteen, joita ei

olisi voinut tehdä mikään presbyteeri. Oppineesti katsoen tämän evankeliumin tekijä on tuntematon.

Nythän me voimme ajatella, että Johannes apostoli, josta mainitaan Johanneksen evankeliumissa, että Jeesus häntä rakasti, että hän oli ymmärtänyt Jeesusta erittäin syvällisesti, että hän oli vihkinyt omaan tietoonsa jonkun toisen ja tämä taas jonkun ja sitten viimein toisen vuosisadan loppupuolella on joku tietävä ja kehittynyt ihminen kirjoittanut tämän evankeliumin sen nojalla, mitä on kuullut, joten sen alku on Johannes apostolista. Siten saamme, että Johanneksen evankeliumi, joka Kreikan kielellä kuuluu „evankeliumi Johanneksen mukaan“ sisältää sitä näkökantaa, mikä oli jo apostoli Johanneksella, vaikka muodollisia seikkoja on tullut lisäksi myöhemmin, sillä se on myöhemmällä ajalla kirjoitettu.

Kun tutkimme tätä Johanneksen evankeliumia ei niin paljon historiallisten tapahtumien mukaan kuin okkultiselta ja vielä enemmän psykologiselta kannalta, silloin tulemme siihen johtopäätökseen, että se eroaa sängen merkellisessä suhteessa toisista evankeliumeista. Toiset kuvaavat persoonallista olentoa, Jeesusta Kristusta, kylläkin eri näkökannoilta, eri tasoilta, mutta silti persoonallista ihmistä, jota vastoin Johanneksen evankeliumi kuvaa Jeesusta Kristusta mystillisenä, mysterio-olentona, siis Kristusta, Jeesuksen Korkeampaa Minää. Johanneksen evankeliumi on esitys Jeesus Kristuksen sisäisestä Minästä; se kertoo kyllä Jeesuksen elämästä, mutta ei katsele sitä ulkoapäin, vaan sisästä päin, hänen sisäisen Kristus-itsensä kannalta.

Tämä on erittäin tärkeä ymmärtää; se on aivankuin psykologinen avain Johanneksen evankeliumiin. Kun olemme osanneet syventyä siihen, että Johanneksen evankeliumi puhuu Kristus-minän toiminnasta maan päällä, silloin voimme sitä ymmärtää, tunkea sen mysterioihin. Ja me huomaamme silloin, että tämä evankeliumi itse asiassa on suurenmoinen opas, se itse asiassa kertoo meille, mitä Jeesus Kristus on metafysisesti katsoen. Se on evankeliumi, jonka mukaan kristilliset kirkot ovat

rakentaneet opinkappaleensa, dogminsa: toisiin olisi ollut vaikeampi nojautua. Se on metafyyssillinen evankeliumi. Ja sentähden meidän juuri, jos tahdomme tunkeutua dogmaattisesti kristinuskon todelliseen henkeen, on syvennyttävä tähän evankeliumiin, sillä se on meille täydellinen avain kristinuskon mysterioihin.

Te muistatte kyllä, millä tavalla Johanneksen evankeliumi alkaa. Ensimmäiset sanat siinä jo osoittavat, että on puhe aivan toisista asioista, kuin toisissa evankeliumeissa. Tässä nousee heti metafyyssillisiin, aatteellisiin, filosofisiin korkeuksiin. Näin se alkaa:

„Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala. Hän oli alussa Jumalan tykönä. Kaikki on saanut syntynsä hänen kautta, ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä on syntynyt. Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo. Ja valo loistaa pimeässä, ja pimeä ei sitä käsittänyt.“

Nämä mahtavat, ihmeelliset sanat vievät heti meidät niihin filosofisiin käsityskantoihin, jotka olivat vallalla silloin. Tässä kreikkalainen sana logos vastaa sanaa. Me tiedämme filosofian historiasta, että Kreikassa oli 500 vuotta e. Kr. elänyt filosofi, Herakleitos, joka puhuu logoksesta, joka merkitsee myös järki. Herakleitos sanoo, että järki on maailmassa; maailma ei ole järjetön, vaan järki on sen takana; järki on jumalallinen prinssiippi, joka on maailman sisällä, takana. Ja ei ole olemassa ainoastaan tämä suuri maailman järki, vaan on olemassa pieniä „logoi“, pieniä muotoja, kaikissa elävissä olennoissa on pieni logos. Maailma on järjen eli logoksen ilmennys.

Toiselta puolen taas tiedämme, että juutalainen filosofi Philo Judeus, joka eli vähän Jeesuksen jälkeen, niin ikään puhui logoksesta. Hän puhui Moseksesta, juutalaisesta maailmankatsomuksesta, ja samalla toi juutalaiseen maailmankatsomukseen kreikkalaisen maailmankatsomuksen logoksesta. Hän sanoo, että Jumala on järki, logos, maailmankaikkeudessa.

Nämä käsitteet logoksesta olivat siis siihen aikaan, kun Johanneksen evankeliumi kirjoitettiin, tunnettuja asioita. Ihmiset saattoivat spekuloida niin. Kun Johanneksen evankeliumi alkaa sanoilla „alussa oli logos, järki, ja se järki oli Jumalan luona ja Jumala oli se järki“, niin kirjoittaja siinäkin vetoaa niihin filosofisiin käsityskantoihin, jotka olivat olemassa. Hän sanoo nimenomaan: „järki ei ole sama kuin Jumala, se on Jumalan luona, se on Jumalan ilmennystä, mutta se ei ole Jumala kokonaan.“

Mikä on sitten tämä logos, järki, sana? Meidän mieleemme heti muistuu, että Vanhassa Testamentissa Moseksen ensimmäisessä kirjassa luomiskertomuksessa kerrotaan siitä, kuinka Jumala loi maailman sanalla. Hän sanoi: „tulkoon valkeus j.n.e.“ Siinä on käytetty samanlaista käsitettä kuin tämä logos, sana. Sillä tuo Jumalan sana, joka oli luova, samalla oli järjellinen. Siis juutalainen käsitys oli lähellä tätä käsitystä maailman järjestä, ja Philo Judeus saattoi vedota siihen, kun hän puhui logoksesta.

Nyt me voimme teosofeina ja salatieteellisinä tutkijoina kysyä: mikä on tämä logos, josta Johanneksen evankeliumi puhuu, se logos, joka oli maailman alusta, jonka kautta kaikki on muodostunut, mikä syntynyt on, jossa on elämä ja joka on ihmisten valo ja joka valo loistaa pimeässä ja pimeä ei sitä omaksunut? Ymmärrämme heti, että järki on valo, joka loistaa pimeässä. Mutta mikä tämä maailman järki on? Jos menemme niin kauas maailman mysterioihin, kuin osaamme tutkia ja nähdä, ja koetamme etsiä, missä ja mikä on logos, silloin tulemme siihen tietoon, että logos, joka on Jumalan luona – ja Jumalaksi voimme silloin sanoa sitä suurta, iankaikkista, ääretöntä elämää, joka on kaikkialla ja ei missään, se ihmeellinen Isä, joka on kaiken takana – se logos, järki on silloin tässä meidän maailmassamme Jumalan ihannekuva maailmasta. Logos on suuri, jumalallinen, taivaallinen ihminen. Logos on se Isässä oleva ihmisen ihanne, joka elää tässä meidän maailmassamme. Kun me menemme

kyllin syvälle oman kosmoksemme mysterioihin, tapaamme siellä lopulla, kaikista syvimmälle, korkeimmalla, taivaallisen ihmisen, sen suuren, täydellisen ihmisen, jonka mukaan ja kautta kaikki on syntynyt ja luotu. Se on se ihannekuva, johon kaikki tähtää.

Jos vertaamme Jumalaa arkkitehdiksi, sanomme että arkkitehdillä on piirustus, jonka mukaan talo rakennetaan. Tämä jumalallinen piirustus on täydellinen ihminen, jonka mukaan maailma rakennetaan. Se täydellinen taivaallisen ihmisen ihanne on maailman ilmennyksen päämäärä, johon kaikki olemassaolo tähtää; se on siemenenä, Jumalan sanana kaikkialla. Kun me kuljemme tiellä ja astumme kiville, niin me voimme tietää ja tuntea: tuossa kivessäkin piilee Jumalan sana, Jumalan täydellinen ihanne, inhimillisen täydellisyyden ihanne. Senkin kiven avulla saavutetaan kerran inhimillinen täydellisyys, Jumalan Pojan täydellisyys.

Tuo suuri ihminen, suuri, taivaallinen täydellisyysihanne, joka on olemassa kaiken takana, on Jumalan Poika, Isän ajatuksissa syntynyt Jumalan Poika. Sentähden Johanneksen evankeliumi sanoo hänestä myöhemmin: „hän on Jumalan yksisyntyinen Poika“. Suomennoksessa kuuluu „ainosyntyinen“, ja se voi osaksi merkitä sitä, että Jumalan Poika on Jumalan ainosyntyinen Poika. Monogenes voidaan sanoa ainoa, kun isällä ei ole muuta, kuin yksi poika, mutta se voi merkitä, että Jumalan Poika on syntynyt yksin Isästä. Kaikessa ilmennyksessä, kosmoksessa, me näemme aina kahdenlaisia voimia, positivisia ja negativisia, aktivisia ja passivisia, miehellisiä ja naisellisiä, mutta kun on kysymyksessä Jumalan Poika, on hän, Logos, syntynyt yksin Isän ajatustyöstä. Jumalan Poika on siis yksisyntyinen. Tämä on se, jota myös nimitämme mystilliseksi, kosmilliseksi Kristukseksi, ja josta nimenomaan sanotaan: „siinä on elämä, ja elämä on ihmisten valo. Se valo loistaa pimeässä, ja pimeys ei ota sitä vastaan“.

Me voimme ymmärtää hyvin, että tämä Jumalan Poika, maailman järki, kosmillinen Kristus, loistaa tässä maailman

pimeydessä, mutta eivät kivet, eivät kukat, eivät eläimet, eivätkä ihmisetkään tiedä siitä vielä, aavistavat vain. Ihmiset eivät osaa ottaa vastaan tuota valoa, kosmillista Kristusta, he elävät yhä vielä pimeydessä, mutta siinä pimeydessä, juuri meissä loistaa ja on tuo kosmellinen Kristus, maailman järki.

Sitten Johanneksen evankeliumi jatkaa:

„Esiintyi mies, Jumalan lähettämä; hänen nimensä oli Johannes, Hän tuli todistamaan valosta, jotta kaikki uskoisivat hänen kauttaan. Ei hän ollut se valo, vaan hän tuli todistamaan valosta. Tämä todellinen valo, joka valistaa jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan. Maailmassa hän oli, ja maailma oli hänen kauttaan saanut syntynsä, ja maailma ei häntä tuntenut. Hän tuli omaansa, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä. Ja ne eivät ole syntyneet verestä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta. Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskuudessamme, ja me katselimme hänen kirkkauttaan, kirkkautta sellaista kuin ainokaisella Pojalla on Isältä, ja hän oli täynnä armoa ja totuutta. Johannes todisti hänestä ja huusi sanoen: „tämä se on, josta minä sanoin: joka tulee minun jälessäni, hän on ollut minun edelläni, sillä hän oli ennenkuin minä.“ Ja hänen täyteydestään me kaikki olemme saaneet ja armoa armon lisäksi. Sillä laki on annettu Mooseksen kautta; armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta. Ei kukaan ole Jumalaa milloinkaan nähnyt; ainokainen Poika, joka on Isän helmassa, on hänet ilmoittanut.“

Nämä sanat jo viittaavat Johanneksen käsitykseen Kristuksesta. Tässähän Johannes nimenomaan puhuu ensin siitä, kuinka se valo loistaa kaikissa ihmisissä: „Sana tuli lihaksi, ja hän asui meidän keskuudessamme“. Suomennos on hieman omavaltainen, pitäisi olla „hän asui meissä“. Johannes puhuu aivan siitä, että tuo Jumalan Poika, logos, maailman järki, asuu meissä kaikissa ihmisissä, mutta samalla hän näennäisesti kyllä

myös viittaa Jeesuksen Kristuksen mysteerioon, koska hän puhuu Jeesus Kristuksestakin. Hänhän antaa Johannes Kastajan esiintyä ja sanoa: „minä en ole se valo, vaan minä todistan valosta“. Kenen tahansa sopii sanoa tämä, sillä se valo on jokaisessa, mutta sen täytyy myös olla jokaisessa toisessa. Kukaan ei voi valoa ottaa vastaan toiselta, sen täytyy tulla hänestä itsestään: toinen voi ainoastaan todistaa valosta.

Tämä on luonnollista; ja Johannes Kastaja saattoi puhua maailman järjestä, kosmisesta Kristuksesta ja sanoa: „siihen teidän pitäisi uskoa, siihen kohdistaa katseenne, että teissä on valo. Eihän teidän tarvitse uskoa minuun, minä todistan valosta, mutta valo on teissä itsessänne“.

Mutta samalla me näemme tästä evankeliumin esityksestä, että on kysymys myös eräästä persoonallisuudesta, Jeesuksesta Kristuksesta, siitä että Johannes käy kuin edellä ja valmistaa tietä. Hän huutaa: „valmistakaa tietä Herralle korvessa! Minun jälestäni tulee se, jonka kengännauhoja en ole arvokas avaamaan.“ Siis evankeliumin kirjoittaja ei ole puhunut ainoastaan jostakin mystillisestä, sisäisestä Kristuksesta, vaan hän on tahtonut teroittaa, että on olemassa salaperäinen yhteys tuon meissä loistavan valon ja erään henkilön, Jeesus Kristuksen kanssa. Siitä hän selvästi puhuu.

Silloin me kysymme: mille kannalle asettuu Johanneksen evankeliumi heti alussa Jeesuksen Kristuksen mysteerion suhteen?

Jos näihin asioihin syvennymme, silloin huomaamme, että Johanneksen evankeliumin kirjoittaja on nähtävästi tuntenut niitä gnostilaisia virtauksia, jotka olivat vallalla siihen aikaan. Oli kristittyjenkin kesken gnostikoita, joilla oli syvempi käsitys näistä asioista. Me voimme sanoa, että teosofit ovat nykyajan gnostikoita. Kirkolliset ihmiset sanovat, että teosofit ovat vaarallisia, koska he herättävät eloon vanhan gnostilaisuuden. Ja silloin ensimmäisissä seurakunnissa muodostui seuroja, joissa koetettiin tutkia asioita ja tunkea niiden ytimeen. Ja jos nyt

kysymme: minkälainen käsitys oli gnostikoilla Jeesuksesta Kristuksesta – niin muistamme, että heillä saattoi olla hieman eri vivahteisia käsityksiä, mutta ne voidaan esittää kuitenkin kahdessa muodossa: Heillä oli kahdenlaisia käsityksiä Jeesuksen Kristuksen mysteriosta. Meidän ei pidä väheksyä gnostikkojen merkitystä kirkon kannalta; kirkko oli pakoitettu miettimään näitä näkökantoja ja esittämään jotain vastapainoksi. Siten gnostikot olivat vaikuttaneet paljon kirkon kehitykseen.

Nyt oli siis näitä kahdenlaisia näkökantoja: toinen oli: Jeesus Kristus oli Jumala, ja sentähden ei Jumala voi ottaa asuntoa tavallisessa ihmisessä, sillä maailmankaikkeus on kokoonpantu hengestä ja aineesta; henki edustaa hyvää, aine paha, niiden yhdistelmästä on muodostunut maailma, mutta Jumala ei voi yhtyä pahaan, ei rajoittaa itseään niin, että olisi astunut aineeseen. Sentähden Hän pukeutui harharuumiiseen ja esiintyi siinä täällä, mutta kaikki hänen kärsimyksensä olivat näennäisiä. Se oli siis kuin ihmeellinen näytelmä, joka oli kyllä maailman alusta päätetty.

Tämä oli hyvin vanha käsitys maailman uskonnoissa. Ihmiset olivat keskivälillä hyvää ja paha, heitä täytyi auttaa jumalallinen olento ja näyttää tietä. Nyt gnostikot lisäsivät: se oli korkein Jumala itse, joka vaikutti ihmisten kesken ja samalla sovitti ristiriidan aineen ja hengen välillä, niin että ihmiset, jotka ottavat vastaan hänet, voivat pelastua.

Toinen gnostilainen oppi oli se, että Jeesus Kristus, toisin sanoen Kristus oli – aivan niinkuin vanhoissa uskonnoissa oli opetettu – korkea taivaallinen olento, jonkinlainen jumalallinen olento, joka astui alas maan päälle ja yhtyi Jeesus Natsarealaisen ruumiiseen Jordanin kasteessa. Tämä oli uudempi gnostilainen oppi.

Gnostikot siis pysyivät vanhojen uskontojen kannalla: ihmisille on avuksi, jos jumalallinen olento astuu maan päälle ja näyttää heille tietä ja sovittaa heidän syntinsä. Kristus oli siten

jumalainen olento, joka ei ollut ennen ollut maan päällä, mutta nyt Jordanin kasteessa yhtyi Jeesukseen.

Jos me ajattelemme tämänpäiväisiä käsityksiä, mitä on ihmiskunnassa, jos ajattelemme meidän aikamme teosofisia käsityksiä, niin huomaamme, että kautta linjan teosofiset näkökannat ovat tällä toisella gnostilaisella kannalla, nimittäkööt he itseään teosofeiksi, antroposofeiksi tai muulla nimellä. Kaikki nämä teosofit nyt uskovat, kuten gnostikot, että eräs korkea aurinko-olento, taivaallinen, jumalallinen olento astui alas ja yhtyi Jeesus Natsarealaiseen Jordanin kasteessa.

Onko tämä Johanneksen evankeliumin kanta? Kun tunkeudumme sen henkeen, kun koetamme nähdä, mitä siinä piilee, mitä näköaloja se avaa, millä tavalla sen avulla luumme akashaa, silloin tulemme ehdottomasti toiseen johtopäätökseen. Johanneksen evankeliumi ei puhu Kristuksesta tällöisenä taivaallisena, jumalallisena olentona, joka Jordanin kasteessa yhtyi Jeesukseen, sen huomaamme heti siitä, että ensimmäisessä luvussa, jossa kerrotaan Johannes Kastajasta, ei kerrota mitään kasteesta, ei kerrota, että Johannes olisi kastanut Jeesuksen. Hänhän oli ennustanut, että hänen perästään tulee se, joka kastaa hengellä. Näin siinä kerrotaan: Eräänä päivänä hän näki Jeesuksen tulevan tykönsä ja hän sanoi: „katso, Jumalan karitsa, joka pois ottaa maailman synnit! Tämä on se, josta minä sanoin: minun jälessäni tulee mies, joka on ollut edelläni, sillä hän oli ennen kuin minä. Ja minä en tuntenut häntä; mutta sitä varten, että hän tulisi ilmi Israelille, minä olen tullut vedellä kastamaan.“ Ja Johannes todisti sanoen: „minä näin hengen laskeutuvan taivaasta alas niinkuin kyyhkysen, ja hän jäi hänen päälleen. Ja minä en tuntenut häntä, mutta joka lähetti minut vedellä kastamaan, sanoi minulle: jonka päälle näet Hengen laskeutuvan ja jäävän, hän on se, joka kastaa Pyhällä hengellä. Ja minä olen sen nähnyt ja olen todistanut, että tämä on Jumalan Poika.“

Tässä Johanneksen evankeliumissa kerrotaan siis, kuinka Johannes näki jotakin. Hän ei kasta Jeesusta; hän näki vain

merkin, joka oli hänelle ennen ilmoitettu; hänen oma mestarinsa oli sanonut: „kun näet sen merkin, että kyyhkynen laskeutuu alas, silloin tiedät, että se mies on Jumalan Poika.“ Johanneksen evankeliumi esittää kertomuksen siitä, millä tavalla Johannes Kastaja oppi tietämään, että Jeesus Kristus oli Jumalan Poika.

Mitä on Johanneksen evankeliumi tällä tahtonut teroittaa? Toisissa evankeliumeissa kerrotaan, kuinka Johannes kastoi Jeesuksen. Tällä kuvauksella on itse asiassa Johanneksen evankeliumi tahtonut sanoa: Jeesus Kristus ei ole mikään taivaallinen, jumalallinen olento, joka laskeutui Jeesukseen kasteessa, sillä semmoista kastetta ei näin katsoen ollutkaan, vaan Jeesus Natsarealainen oli ihminen, joka alusta, syntymästään lähtien oli ollut yhteydessä kosmillisen Kristuksen, Logoksen, Jumalan salaisuuden kanssa.

Kirkko on tavallaan oikeassa siinä suhteessa, ettei se ajattele ja opeta, että Jeesus Jordanin kasteessa olisi tullut Jumalan Pojaksi tai että jokin Jumala olisi häneen astunut, vaan että hän alusta lähtien oli Jumala. Ja me ymmärrämme tämän Johanneksen evankeliumin kannalta: korkeammassa Minässään oli Jeesus alusta lähtien, syntymästään saakka, yhteydessä kosmillisen Kristuksen kanssa. Ja tämä kosmillinen Kristus enemmän ja enemmän pitkin Jeesuksen elämää tuli sisään häneen; se yhtyi häneen vähitellen, kun hän kasvoi Jumalan edessä viisaudessa, nöyryydessä ja armossa.

Kun sitten Johannes Kastaja sen nojalla, että oli saanut merkin omalta mestariltaan, sanoi: „tuossa on Jumalan Poika“ – niin Jeesuksen julkinen tehtävä alkoi: se alkoi silloin, kun ensin joku maailmassa ymmärsi, näki, huomasi, kuka hän oli. Jeesuksen suuri, historiallinen tehtävä sai silloin muotonsa. Mutta hän ei ollut Johanneksen evankeliumin mukaan mikään kahtia jaettu persoonallisuus, vaan hän oli ihminen, Jeesus Natsarealainen, jonka korkeampi Minä oli jo syntymästä saakka yhteydessä Jumalan Pojan, Logoksen, kosmillisen, mystillisen Kristuksen kanssa ja siis pitkin matkaa vaan kehittyi siinä

Kristus-tuntemisessa, Isän näkemisessä, sillä näin Johanneksen evankeliumissa sanotaan: „Ei kukaan voi tulla alas taivaasta muu, kuin se, joka on taivaassa, ei kukaan voi nähdä Isää kuin se, jolle Poika itsensä ilmoittaa.“

Kukaan muu ei voi tuntea Jumalan mysterioita kuin Jumalan Poika. Jumalan Poika on aina omalla tasoltaan, mutta Jumalan Poika tulee ihmiseen, ja Jumalan Poika on saanut suurimman historiallisen ilmauksensa, kosmillinen Kristus on täydellisimmällä tavalla tullut ilmi siinä ihmisessä, Jeesus Natsarealaisessa, joka syntymästään saakka oli yhteydessä Jumalan Pojan kanssa, oli itse Jumalan Poika. – Näin on tämä mysterio käsitettävä, me emme saa sitä käsittää millään ulkonaisella, persoonallisella tavalla.

Mikä on tuo Kosminen Kristus, maailman järki? Se on taivaallinen ihminen, maailman järki, mutta onko tämä taivaallinen ihminen personifioitu, onko se persoonallinen?

Tuo taivaallinen ihminen on Minuus, se ainoa Minä, joka kaikuu meidän maailmankaikkeudessa, ja on kaikunut ennen maailman alkua, mutta se ei ole persoonallinen meidän merkityksessämme, se ei ole ilmennyt ennen kuin se ilmestyi. Ja se on pyrkinyt koko ihmiskunnan historian aikana ilmenemään ei ainoastaan tässä luonnossa, kosmoksessa, vaan niissä ihmisissä, joissa on logoksen siemen. Ja se taivaallinen Minuus, salainen Jumalan Poika, joka maailman alusta saakka on ollut Jumalan luona, sai ensimmäisen täydellisen persoonallisuutensa Jeesuksen Kristuksen kautta. Jeesus Natsarealainen personifioi tämän taivaallisen Minuuden. Se oli hänen ihmeellinen työnsä, satumainen, korkea, merkillinen saavutuksensa. Hänessä saattoi Jumalan Poika tulla ilmi, hän saattoi olla Jumalan Poikana. Hänen oma minänsä saattoi niin kokonaan yhtyä tuohon taivaalliseen Minään, että hänen persoonallinen minänsä tuli tuon taivaallisen Minän ilmaukseksi. Ei ole enää Jeesusta kuolevaisessa, vaan kuolemattomassa merkityksessä; hänestä tuli Jeesus Kristus. Hän oli tehnyt työtä tietysti monen, monen jälleensyntymisen aikana.

Jeesus Natsarealainen oli ollut monta kertaa maan päällä, paljon työtä tehnyt, kuten hänestä kerrotaan, että hän miehuutensa päivinä paljon itki ja ponnisti. Ja ne päivät eivät olleet Jeesus Natsarealaisessa, vaan edellisissä jälleensyntymisissä. Kun hän nyt syntyi korkeana mestari-olentona, niin oli hänen minänsä edellisessä elämässä antautunut taivaalliselle ihmiselle, ja hän oli siis olento, joka oli kuin taivaasta tullut. Ja kuitenkin hän ei ollut persoonallisena olentona mikään erilainen, jumalainen olento, hän oli ihminen, mutta hän kantoi hengessään Isän Jumalan, Jumalan Pojan jo syntymästään lähtien. Ja kun oli sitten toinen ihminen, Johannes Kastaja, joka sanoi: „tuossa on Jumalan Poika“ – silloin hän saattoi ilmoittaa itsensä, silloin hän alkoi ottaa vastaan opetuslapsia.

Sitten kerrotaan heti, kuinka Jeesus sai opetuslapsia: muutamit Johanneksen opetuslapsista, joille hän oli ilmoittanut, läksivät Jeesuksen luo. Ja sitten tuo kaunis kertomus, kuinka Jeesus tapasi Natanaelin. Filippus oli kertonut Natanaelille: „me olemme löytäneet sen, josta Moses on kirjoittanut laissa ja profetat, Jeesuksen, Josefin pojan Natsaretista.“ Ja Natanael sanoi: „saattaako Natsaretista tulla mitään hyvää?“ Filippus sanoi hänelle: „tule ja katso.“ Kun Jeesus näki Natanaelin tulevan, sanoi hän: „katso, oikea israeliitta, jossa ei ole vilppiä.“ Natanael sanoi: „mistä minut tunnet?“ Jeesus vastasi: „ennenkuin Filippus sinua kutsui, näin minä sinut, kun olit viikunapuun alla.“ Silloin Natanael sanoi: sinä olet Jumalan Poika, Israelin kuningas.“ Jeesus sanoi: „sentähden, että sanoin sinulle: minä näin sinut viikunapuun alla – sinä uskoit. Saat nähdä suurempia kuin nämä ovat.“

Tavallisesti käsitetään, että Jeesus oli nähnyt Natanaelin klärvoajantisesti, kun hän istui viikunapuun alla, mutta eiväthän ne klärvoajanti-ilmiöt olleet tuntemattomia, harvinaisia asioita itämailla, joten tuskin Natanael sen vuoksi olisi sanonut Jeesusta Jumalan Pojaksi; vaan tämä sisältää suuremman salaisuuden. Jeesus sanoo ensin: „tuossa on oikea israeliitta, jossa ei ole

vilppiä.“ Mitä merkitsee israeliitta? Se merkitsee viisaan suussa: sellainen ihminen, joka on vihitty, joka oli käynyt läpi henkisiä kokemuksia, niin että hän kuului israeliittain joukkoon. Samoin kuin joku tänään sanoisi: tuossa on oikea suomalainen, jossa ei ole vilppiä – niin se merkitsisi, että sellainen ihminen tuntee Suomen kansan deevan ja tietää, mikä on Suomen kansan tarkoitus ja tehtävä. Näin, jos okkultisesti puhutaan. Samoin Jeesus ilmaisi, että Natanael kuului juutalaisten vihittyjen joukkoon. Ja silloin Natanael kysyi: „kuinka sinä sen tiedät?“ Jeesus vastasi: „ennenkuin Filippus sinua kutsui, näin sinut viikunapuun alla.“

Mitä se merkitsee? Viikunapuu on bodhipuu, sama, jonka alla Buddha istui ja saavutti kuolemattomuuden. Jeesus tahtoi siis sanoa: minä näin sinut silloin, kun sinut vihittiin. Siitä Natanael tiesi, että hän seisoj jonkun (jumalallisen olennon?) edessä ja todisti: sinä olet Jumalan Poika. sinä tiedät näitä asioita, joista ainoastaan minä ja minun mestarini tietää. – Niin merkitsevät nuo sanat.